

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**МОНІТОРИНГ І КОМЕНТАРІ
ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ
У СФЕРІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ**

КВІТЕНЬ 2016 р.

Харків-Київ, 2016

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів в сфері регуляторної політики – один з проєктів НДЦ ІПР НАН України в сфері науково-експертної та експертно-аналітичної діяльності, який започаткований з січня 2014 року та передбачає щомісячне оприлюднення результатів.

Метою Моніторингу є відстеження та оперативний аналіз змін в законодавстві та нормативно-правовому забезпеченні в сфері регуляторної політики та дерегулювання економіки.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- реєстраційна система;
- адміністративні послуги, дозвільна система та ліцензування;
- податкова політика та адміністрування податків;
- зовнішньоекономічна діяльність;
- бюджетна система та міжбюджетні відносини;
- малий бізнес;
- контрольо-перевірочна діяльність (державний нагляд та контроль)
- публічні закупівлі.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність громадян та/або суб'єктів господарювання, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; ідентифікацію результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). При оцінці очікуваної результативності враховується зменшення або збільшення корупційних ризиків, кількості процедур, витрат часу та коштів громадянами та суб'єктами господарювання на отримання відповідної адміністративної послуги, а також доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Моніторинг включає три основних розділи: 1) нормативно-правові акти, прийняті у відповідному місяці; 2) нормативно-правові акти, які були прийняті раніше, але набирають чинності у відповідному місяці; 3) інформація щодо практики дерегулювання в Україні та окремих регіонах (статистична інформація та аналіз тенденцій), результати експертних опитувань щодо сприйняття дієвості регуляторної політики та дерегулювання, досвід роботи місцевих органів тощо).

Зміст

1. Нормативно-правові акти, які прийняті у квітень 2016 р.	4
2. Нормативно-правові акти, які набувають чинності в квітень 2016 р.	13
3. Практика дерегулювання економіки України	15
4. Оцінка якості проведення АРВ проектів нормативно-правових актів	17

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ ПРИЙНЯТІ У КВІТНІ 2016 р.

1.1. Реєстраційна система

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів» від 20 квітня 2016 р. № 312

Коментар: Постановою скорочено термін реєстрації лікарського засобу

Постановою скорочено термін прийняття рішення Міністерством охорони здоров'я (з 30 до 10 робочих днів) щодо реєстрації лікарського засобу. Крім того, визначено граничний строк (20 робочих днів) проведення експертизи реєстраційних матеріалів на лікарський засіб, який зареєстрований компетентним органом Сполучених Штатів Америки, Швейцарії, Японії, Австралії, Канади або Європейського Союзу як лікарський засіб.

Передбачається, що у разі неподання протягом зазначеного терміну Центром висновків та рекомендацій експертиза вважається проведеною.

Таким чином, внесені зміни дозволять спростити здійснення державної реєстрації (перереєстрації) для юридичних та фізичних осіб, що несуть відповідальність за якість, безпечність та ефективність лікарського засобу.

1.2. Адміністративні послуги, дозвільна система та ліцензування

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів IV і V категорій складності» від 30 березня 2016 р. № 256 (набула чинності 15.04.2016 р.)

Коментар: Постановою внесено зміни до переліку робіт, що підлягають ліцензуванню.

У порівнянні з попередніми Ліцензійними умовами, які були закріплені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 27.01.2009 № 47, Постановою зменшено кількість робіт у сфері будівництва, які підлягають ліцензуванню.

Роботи, які не підлягають ліцензуванню згідно до Постанови №256

роботи з проектування, оскільки сьогодні виконавці цих робіт проходять професійну атестацію – сертифікацію

роботи інжинірингової діяльності, виконавці частини яких також отримують сертифікати

роботи з будівництва об'єктів I-III категорій складності

Нові Ліцензійні умови та Перелік видів робіт спрощують ведення господарської діяльності для проєктантів, забудовників та для надавачів інжинірингових послуг. Це сприятиме створенню максимально простих і зрозумілих умов роботи на будівельному ринку України.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» від 10 грудня 2015 № 888-VIII (набув чинності 29.12.15 р., окремі положення набули чинності 4.04.2016 р.)

Коментар: законом внесено ряд змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізацію надання адміністративних послуг.

Закон набув чинності з 29.12.15, крім пункту 1, підпункту 2 пункту 4, пунктів 5, 6, 10 розділу I цього Закону, які набули чинності з 4 квітня 2016 року.

До 4 квітня 2016 року житлово-експлуатаційні організації, інші підприємства, установи та організації, що забезпечували або забезпечують ведення картотек з питань реєстрації фізичних осіб, передавали їх відповідним виконавчим органам сільських, селищних, міських рад.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, передає відповідним виконавчим органам сільських, селищних, міських рад картотеки з питань реєстрації фізичних осіб, наявні в його територіальних органах.

Передача картотек з питань реєстрації фізичних осіб здійснювалась одночасно з передачею у комунальну власність обладнання для зберігання та обробки зазначених картотек, якщо воно перебуває у державній власності.

Загальна процедура та вимоги щодо переліку документів, які необхідні для реєстрації, суттєво не змінилися. Адреси, за якими можна буде отримати послугу з реєстрації місця проживання, розміщені на інформаційних стендах у всіх підрозділах ДМС України.

Штampi до паспортів громадянина України проставлятимуть органи реєстрації, за винятком випадків відновлення втрачених документів та оформлення першого паспорта громадянина України. Місцеві громади передаватимуть інформацію про реєстрацію місця проживання для внесення до Єдиного державного демографічного реєстру.

Таким чином, даним законом внесено ряд змін до законів в сфері надання адміністративних послуг, що направлені на її децентралізацію та розширення повноважень міських та селищних рад щодо надання адміністративних послуг в сферах реєстрації місця проживання та в сфері земельних відносин. Аналізований акт також дає законні підстави для надання адміністративних послуг в сфері земельних відносин в електронній формі. Проте, через недостатню кваліфікацію відповідних працівників місцевих органів виконавчої влади та можливі недоліки у технічному забезпеченні існує ризик виникнення складностей в процесі надання адміністративних послуг.

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників» від 25 березня 2016 р. № 260 (набула чинності 07.04.2016 р.)

Коментар: Постановою регламентовано порядок доступу до Єдиного державного реєстру МВС.

Постановою затверджено:

- Порядок доступу посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, адвокатів, нотаріусів до Єдиного державного реєстру МВС стосовно зареєстрованих транспортних засобів та їх власників;
- Порядок надання фізичним та юридичним особам інформації з Єдиного державного реєстру МВС стосовно зареєстрованих транспортних засобів;
- форму запиту про надання витягу з Єдиного державного реєстру МВС стосовно зареєстрованих транспортних засобів.

Форма видачі даних з Реєстру

паперова форма - територіальними органами з надання сервісних послуг МВС (далі - уповноважений орган МВС) у вигляді витягу з Реєстру;

електронна форма:

- у форматі витягу або в іншому форматі, визначеному в договорі між адміністратором Реєстру та юридичною особою;
- програмними засобами ведення Реєстру у форматі витягу з нього через офіційний веб-сайт МВС.

Витяг з Реєстру у паперовій формі формується на підставі відповідного запиту за допомогою програмних засобів його ведення.

Витяг з Реєстру в електронній формі надаватиметься за умови ідентифікації таких осіб з використанням ЕЦП чи іншого альтернативного способу ідентифікації особи за умови дотримання вимог законодавства щодо технічного захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах. Безкоштовно з Реєстру можна отримати відомості про марку, модель транспортних засобів, рік їх випуску, об'єм (потужність) двигуна та дату державної реєстрації.

Таким чином, прийняття Постанови забезпечить надання достовірної інформації органам державної влади, фізичним та юридичним особам про зареєстровані транспортні засоби та їх власників. Це має сприяти запобіганню корупції та спрощенню процедури доступу до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі. Проте, водночас, виникає ризик використання інформації в кримінальних цілях.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики» від 2 березня 2016 р. № 285 (набула чинності 22.04.2016 р.)

Коментар: Постановою спрощено порядок ведення підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я, а саме:

- зменшено обсяг даних, які повинен декларувати суб'єкт господарювання для отримання ліцензії
- скорочено перелік документів, які подаються до заяви про отримання ліцензії;
- вилучено норми щодо обов'язкової наявності у фізичної особи - підприємця вищої кваліфікаційної категорії за відповідною спеціальністю, що надає йому право створювати робочі місця та наймати лікарів за заявленою спеціальністю;
- встановлено норми щодо якості надання медичної допомоги пацієнтам відповідно до стандартів та протоколів, затверджених МОЗ України.

Таким чином, зазначені зміни мають сприяти дерегуляції підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я, проте, скасування необхідності отримання медичної освіти людьми, які надають послуги в даній сфері може негативно вплинути на якість даних послуг, за рахунок зниження вимог до кваліфікації медичного персоналу.

1.4. Зовнішньоекономічна діяльність

Постанова правління Національного банку України «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 03 березня 2016 року № 140» від 26.04.2016 №290 (набула чинності 29.04.2016 р.)

Коментар: Постановою пом'якшено валютні обмеження до імпортерів

Раніше, вимога щодо обов'язкового продажу валюти поширювалася, зокрема на кошти, отримані резидентами-позичальниками у формі кредитів/позик в іноземній валюті від нерезидентів.

Відтепер, українські компанії не зобов'язані продавати на міжбанківському ринку іноземну валюту за кредитом, що надається іноземним банком на цілі оплати імпорту. Цей виняток стосується лише тих випадків, коли кредитні кошти будуть спрямовуватися іноземним банком-кредитором безпосередньо на користь нерезидента-експортера, тобто, без їх зарахування на поточний рахунок резидента-позичальника в уповноваженому банку.

Реалізація Постанови має сприяти збільшенню іноземного банківського кредитування реального сектору економіки України

1.5. Контрольно-перевірочна діяльність

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання територіальних органів Державної фіскальної служби» від 30 березня 2016 р. № 247 (набула чинності 06.04.2016 р.)

Коментар: Постановою внесено зміни до переліку територіальних органів ДФСУ

Постановою передбачено реорганізацію Спеціалізованих державних податкових інспекцій з обслуговування великих платників шляхом приєднання до Офісу великих платників податків Державної фіскальної служби (раніше - Центральний офіс з обслуговування великих платників. Дія Постанови поширюється на Спеціалізовані державні податкові інспекції з обслуговування великих платників податків в містах: Дніпропетровськ, Донецьк, Запоріжжя, Луганськ, Львів, Одеса та Харків.

Таким чином, прийняття Постанови дасть змогу побудувати офіс європейського зразка, створити більш сприятливі умови для великих платників податків, забезпечити зручність та високий рівень надання послуг, а також індивідуальне обслуговування, скоротити процедури адміністративного оскарження (перехід з 2-рівневої до 1-рівневої). Крім того, оновлення Офісу великих платників податків сприятиме спрощенню та зменшенню документообігу, що дасть можливість більш швидко та якісно обслуговувати платників податків.

Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» від 28.03.2016 №395 (набув чинності 26.04.2016 р.)

Коментар: Наказом запроваджено автоматичний розподіл митних декларацій між інспекторами митниць.

Нова автоматизована процедура виключає можливість «в ручному режимі» обирати працівників митниці, які будуть здійснювати митне оформлення товарів за конкретними митними деклараціями чи підприємствами, а також попереджає можливість виникнення корупційних ризиків між посадовою особою митниці та підприємцем.

Державною фіскальною службою розпочато щоденний моніторинг митного оформлення товарів з метою недопущення виникнення затримок у зв'язку із застосуванням нового технологічного процесу автоматизованого розподілу митних декларацій.

Отже, зміни, внесені Наказом, мають сприяти зменшенню проявів корупції в митних органах. Проте, у зв'язку з введенням нової системи, виникає ризик збоїв та затримок в митному оформленні товарів.

Наказ Міністерства екології та природних ресурсів «Про внесення змін до Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства» від 16.03.2016 №101 (набув чинності 29.04.2016 р.)

Коментар: Наказом розширено перелік підстав для перевірок бізнесу.

Наказом внесено зміни до Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства, затвердженого наказом від 10.09.2008 р № 464.

Позапланова перевірка проводиться при наявності обґрунтованого звернення фізичної особи про порушення суб'єктом господарювання її законних прав. У переліку з'явиться така підстава, як настання аварії, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання, що було пов'язано з діяльністю суб'єкта господарювання.

При наявності підстав для повного або часткового зупинення провадження діяльності, реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг орган Держекоінспекції на підставі акта перевірки може звернутися з відповідним позовом до адміністративного суду.

У разі необхідності державний інспектор протягом п'яти робочих днів з дня завершення перевірки складає документ щодо усунення порушень, виявлених під час перевірки.

Таким чином, Наказом розширюється перелік умов для перевірок бізнесу, тим самим збільшується тиск на бізнес з боку контролюючих органів, що також може спричинити виникнення корупційних ризиків. Разом з тим, законодавче закріплення конкретних підстав для проведення перевірок може сприяти зменшенню порушень з боку контролюючих органів та зменшенню кількості штрафів.

1.6. Публічні закупівлі

Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. №922-VIII (набув чинності 1.04.2016 р.)

Коментар: Закон введено в дію на заміну Законів України: «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності» та «Про здійснення державних закупівель» (повний коментар до Закону наведено в моніторингу за лютий)

З метою забезпечення введення в дію Закону, Міністерство економічного розвитку і торгівлі затвердило низку наказів, які набрали чинності з 05.04.2016.

1. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 18.03.2016 № 477 «Про затвердження Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі», який передбачає подання інформації, документів, звернень та скарг і одержання повідомлень через електронну систему закупівель.

2. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 22.03.2016 № 490 «Про затвердження форм документів у сфері публічних закупівель». Розміщення інформації по публічним закупівлям передбачається шляхом заповнення полів документів в електронній системі закупівлі, після чого накладається електронний цифровий підпис.

3. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 13.04.2016 № 680 «Про затвердження примірної тендерної документації», яким затверджено примірну тендерну документацію для процедур закупівель – відкриті торги та конкурентний діалог.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі затвердило вище перелічені накази у новій редакції, що забезпечує ефективне виконання норм Закону України №922-VIII.

Основними недоліками все ще залишається робота самої електронної системи закупівель у зв'язку з тимчасовою відсутністю на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель у складі електронної системи закупівель технічної реалізації процедури конкурентного діалогу та комплексної системи захисту інформації.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ НАБУЛИ ЧИННОСТІ У КВІТНІ 2016 р.

Сфера регулювання	Назва законодавчого документу	Дата набуття чинності	№ Моніторингу
Адміністративні послуги, дозвільна система та ліцензування	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання ліцензування будівництва об'єктів IV і V категорій складності» від 30 березня 2016 р. № 256	15.04.2016	Моніторинг за квітень
	Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» від 10 грудня 2015 № 888-VIII	4.04.2016	Моніторинг за квітень
	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників» від 25 березня 2016 р. № 260	07.04.2016	Моніторинг за квітень
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики» від 2 березня 2016 р. № 285	22.04.2016	Моніторинг за квітень
Зовнішньоекономічна діяльність	Постанова правління Національного банку України «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 03 березня 2016 року № 140» від 26.04.2016 №290	29.04.2016	Моніторинг за квітень

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ НАБУЛИ ЧИННОСТІ У ГРУДНІ 2015 р.

Сфера регулювання	Назва законодавчого документу	Дата набуття чинності	№ Моніторингу
Контрольно-перевірочна діяльність	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання територіальних органів Державної фіскальної служби» від 30 березня 2016 р. № 247	06.04.2016	Моніторинг за квітень
	Наказ Міністерства екології та природних ресурсів «Про внесення змін до Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства» від 16.03.2016 №101	29.04.2016	Моніторинг за квітень
	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» від 28.03.2016 №395	26.04.2016	Моніторинг за квітень
Публічні закупівлі	Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. №922-VIII	1.04.2016	Моніторинг за лютий

3. ПРАКТИКА ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

3.1. В рамках пілотного проекту «Ліцензійні послуги: спрощений доступ через пошту» та Меморандуму про співробітництво між Державною службою з безпеки на транспорті (Укртрансбезпека) та ДППЗ «Укрпошта» з 4 квітня 2016 року власники транспортних засобів мають змогу оформити транспортні ліцензії через мережу відділень Укрпошти.

Загалом через відділення Укрпошти надано спрощений доступ майже до 500 державних адміністративних послуг.

Даний проект надає можливість фізичним та юридичним особам отримувати ліцензійні послуги за місцем проживання, що має заощадити їхній час та транспортні витрати. Крім того, у відділеннях поштового зв'язку можна отримати необхідні супутні послуги – оплатити адміністративний збір, зробити ксерокопії документів тощо [1].

3.2. Державною фіскальною службою було скорочено час на митне оформлення товарів. Так, середній час, який витрачається на оформлення товарів у режимі експорту, становить 1 год. 09 хв. При цьому найкращий час у Донецької митниці – 28-30 хв., Енергетичної – 39-40 хв. та Кіровоградської – 42-59 хв .

У режимі імпорту оформлення здійснюється за 2 год. 30 хв. Найшвидше його проводять на Рівненській митниці – 59 хв. - 1 год. 4 хв., Чернівецькій – 49-57 хв., Закарпатській – 1 год. 07 хв.-1 год.20 хв., Сумській – 1 год. 19 хв.

При транзиті товар оформлюється за 22 хв. Найкращі результати у Харківській митниці – 10 хв., Рівненської – 12-13 хв., Чернігівської – 12-13 хв., Вінницької – 16-17 хв.

При цьому декларації, які не потребують додаткових видів контролю, оформлюються від 15 хв. по всіх митницях України, а попередні декларації – взагалі в автоматичному режимі.

[1] Укртрансбезпека та Укрпошта підписали меморандум про спрощення надання адмінпослуг [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248861825&cat_id=244276429

Крім того, важливим напрямком роботи ДФСУ залишається розвиток системи управління ризиками. Постійно вдосконалюється інструментарій для аналізу та оцінки ризиків, у т.ч. числі автоматизованої системи аналізу та управління ризиками (АСАУР), запроваджуються нові підходи та ІТ-рішення до управління ризиками [2].

У подальшому планується створення в регіонах таргетинг-центрів, аналоги яких сьогодні успішно функціонують у країнах-членах ЄС, США, Канаді тощо. Таргетинг-центри стануть центрами прийняття управлінських рішень для концентрації митного контролю на найбільш ризикових операціях.

Впровадження комплексного підходу щодо залучення митниць до управління ризиками дозволить значно спростити митні формальності для бізнесу та одночасно забезпечити належний рівень митного контролю.

[2] *Таможни сократили среднее время на оформление товаров [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/244576.html>*

4. Оцінка якості проведення АРВ проектів регуляторних актів

З метою оцінювання якості роботи регуляторних органів у сфері проведення АРВ проектів нормативно-правових актів, на основі методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» від 11 березня 2004 р. № 308) було розроблено методичний підхід. Оцінка відбувається за критерієм наявності якісної та кількісної складової в аналізі регуляторного впливу проектів. Згідно до пункту 10 Постанови КМУ «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» від 11 березня 2004 р. № 308, Додатків 2,3,4 до Методики (в редакції постанови КМУ від 15.03.2016 № 308), кількісна оцінка проекту передбачає аналіз витрат на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва; аналіз бюджетних витрат на адміністрування регулювання для суб'єктів великого і середнього підприємництва; аналіз М-тесту та аналіз показників результативності регуляторного акта, які встановлюються протягом різних періодів після набрання чинності актом. Таким чином, для оцінки кількісної складової можна виділити наступні складові:

1. Визначення усіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей
2. Визначення очікуваних результатів прийняття акта з розрахунком витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування
3. Визначення показників результативності акта

$$K_k = K_{fk}/K_{kz}, \text{ де} \tag{1}$$

K_k - коефіцієнт повноти кількісної оцінки

K_{fk} - кількість фактично оцінених кількісних показників

K_{kz} - загальна сума кількісних показників

Загальна сума кількісних показників може бути 23 (за умови, що проведено М-тест) або 15 (за умови, що М-тест відсутній). Крім того, згідно з п.11 Постанови, у разі неможливості обчислення розмірів прогнозних значень показників результативності чи іншої вигоди або витрати наводиться їх текстовий опис. Отже, за наявності лише текстового опису кількісних показників, для проведення оцінки, вони вважаються проаналізованими описовим методом та позначаються, як «О». Для оцінки співвідношення кількості показників, наведених в текстовій та числовій формах, застосовується коефіцієнт описового заміщення кількісних показників (K_o), який дорівнює:

$$K_o = K_{ko}/K_{ok}, \text{ де} \quad (2)$$

K_o - коефіцієнт описового заміщення кількісних показників

K_{ko} - кількість показників оцінених описовим способом

K_{ok} - загальна сума оцінених кількісних показників

Для оцінки якісної складової аналізу можливо виділити такі критерії як:

1. Визначення проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання
2. Визначення цілей державного регулювання
3. Визначення усіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей
4. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв'язання проблеми
5. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта
6. Обґрунтування запропонованого строку дії акта
7. Визначення заходів, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності акта

Згідно до цього, ступінь повноти проведення якісного аналізу може бути оцінений за допомогою коефіцієнту повноти якісної оцінки ($K_{як}$), який розраховується наступним чином:

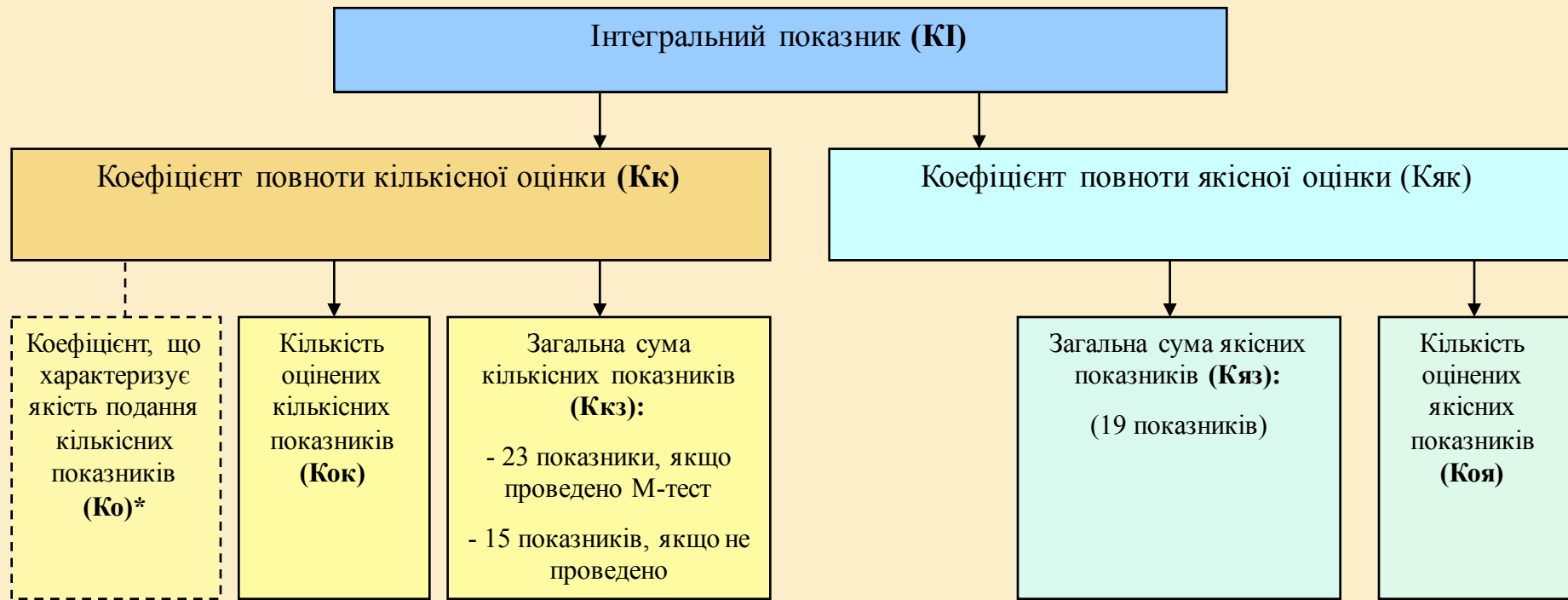
$$K_{як} = K_{оя}/K_{яз}, \text{ де} \quad (3)$$

$K_{як}$ - коефіцієнт повноти якісної оцінки

$K_{оя}$ - кількість оцінених якісних показників

$K_{яз}$ - загальна кількість якісних показників (19)

Для ранжування державних органів за повнотою розробки АРВ проектів нормативно-правових актів використано інтегральний показник, який враховує кількісні та якісні коефіцієнти та містить наступні складові (рис.1).

- Коефіцієнт, що характеризує якість подання кількісних показників є складовою частиною коефіцієнту повноти кількісної оцінки, проте не використовується при розрахунку інтегрального показника.

- $$KI = (Kяк + Kк) / 2$$
, де
Кяк - коефіцієнт повноти якісної оцінки
Кк - коефіцієнт повноти кількісної оцінки

**Результати проведення оцінки АРВ
проектів нормативно-правових актів за квітень 2016 р. (1)**

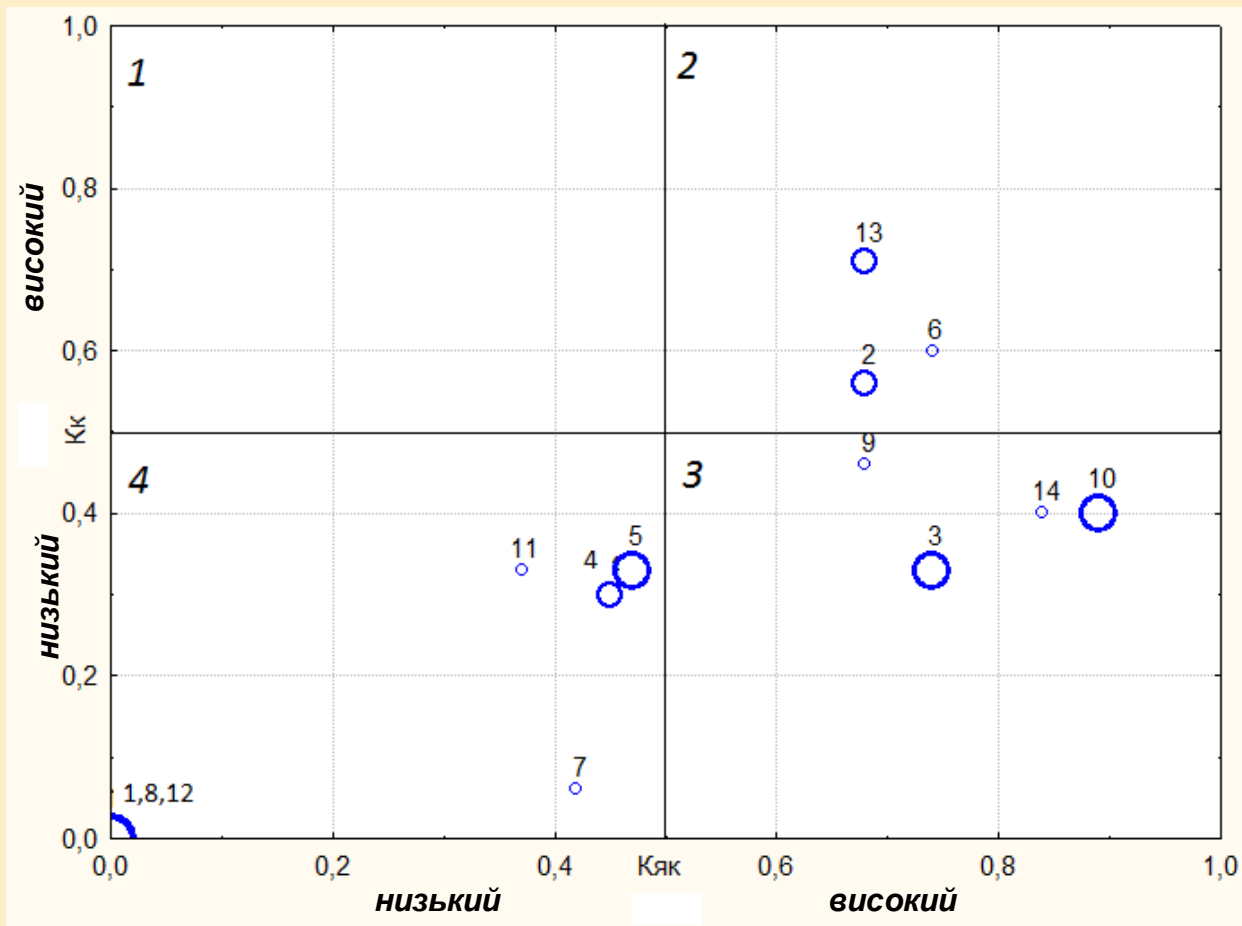
№	Назва державного органу	Кількість проектів НПА	Кяк*	Кк	Ко	КІ	Рейтинг
Міністерства							
1	Міністерство соціальної політики України	2	АРВ за старою методикою				
2	Міністерство регіонального розвитку та будівництва	2	0,68	0,56	0,76	0,62	4
3	Міністерство фінансів України	3 (1 за старою, 1 відсутній)	0,74	0,33	0,8	0,53	6
4	Міністерство інфраструктури України	2	0,45	0,3	0,22	0,37	8
5	Міністерство економічного розвитку і торгівлі	3	0,47	0,33	0,8	0,4	7
6	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	1	0,74	0,6	0,4	0,67	2
7	Міністерство оборони України	1	0,42	0,06	0	0,24	10
8	Міністерство внутрішніх справ України	1	АРВ за старою методикою				

*В таблицях значення Кяк, Кк і Ко наведено у вигляді середніх арифметичних по кожному центральному органу виконавчої влади.

**Результати проведення оцінки АРВ
проектів нормативно-правових актів за квітень 2016 р. (2)**

№	Назва державного органу	Кількість проектів НПА	Кяк	Кк	Ко	КІ	Рейтинг
Служби та інспекції							
9	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України	1	0,68	0,46	0,29	0,57	5
10	Державна фіскальна служба України	3 (1 за старою, 1 відсутній)	0,89	0,4	0,83	0,64	3
11	Державна архівна служба	1	0,37	0,33	0,8	0,35	9
Фонди, комітети, комісії							
12	Антимонопольний комітет України	1	АРВ відсутній				
13	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	1	0,84	0,4	0,16	0,62	4
14	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	2	0,68	0,71	0,38	0,69	1

Для інтерпретації отриманих даних було побудовано матрицю розподілу державних органів за коефіцієнтами повноти кількісної та якісної оцінок та кількості розроблених проектів регуляторних актів. Наведена матриця складається з 4 квадрантів. З точки зору аналізу, найкращим вважається 2 квадрант, оскільки до нього увійшли державні органи, які провели максимально повний якісний і кількісний аналіз проектів НПА. Найгіршим є 4 квадрант, в якому коефіцієнти повноти якісної та кількісної оцінки є найнижчими. 1 та 3 квадранти містять середні значення Кяк і Кк.

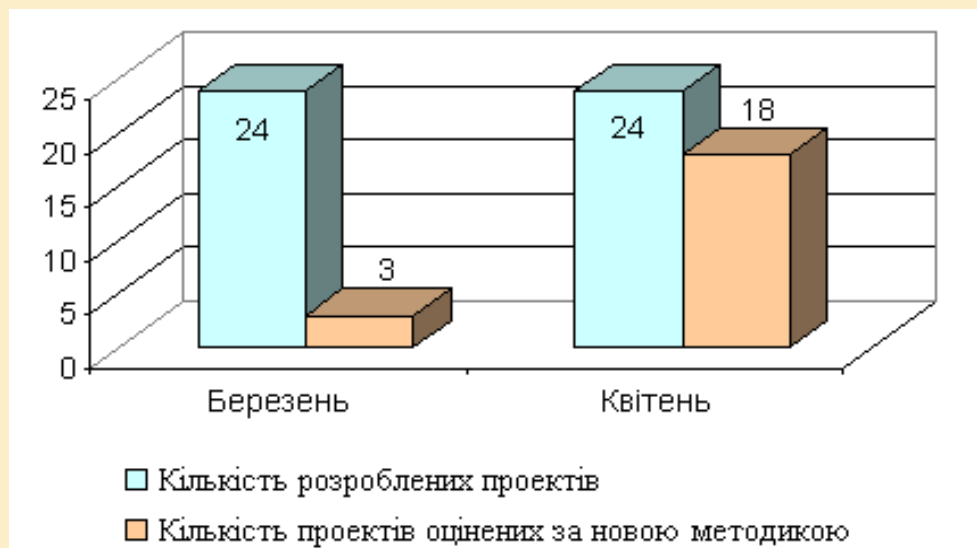

Номера державних органів на рис. відповідають порядковому номеру органу в табл. на слайдах 20,21

Згідно з матрицею, за якістю підготовки проектів АРВ, найкращі результати мають державні органи, які знаходяться в **2 квадранті** (Міністерство регіонального розвитку та будівництва, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України та Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації). Вони мають найкращі показники коефіцієнтів повноти якісної та кількісної оцінки. Кк знаходиться в діапазоні від 0,55 до 0,8; Кяк – від 0,6 до 0,8.

4 квадрант вважається найгіршим з точки зору низьких показників якісної та кількісної оцінки проектів. За результатами проведеного аналізу, в квітні, до нього увійшла найбільша кількість органів (7 з 14). Це пов'язано з відсутністю АРВ до деяких проектів та із застосуванням регуляторними органами старої методики аналізу. Крім того, використання нової методики є досить трудомістким процесом та може викликати певні складності через суперечливість окремих пунктів Додатків положенням самої Методики.

Ще **4 регуляторних органи увійшли до 3 квадранту**, що свідчить про досить високі показники коефіцієнтів якісної оцінки, та, навпаки, низькі значення коефіцієнту повноти кількісної оцінки.

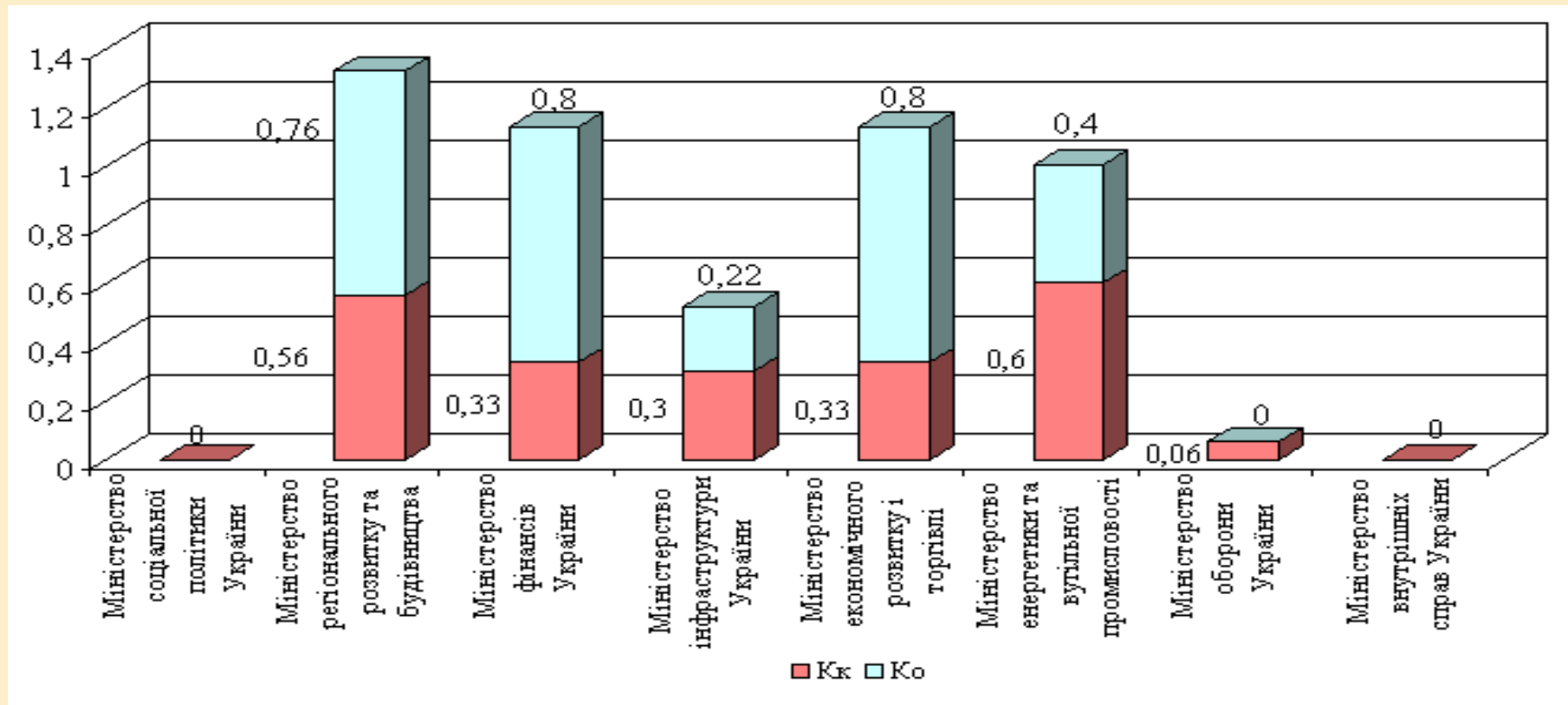

* дані наведено за 15.03-31.03 з дати набрання чинності Постанови КМУ від 16 грудня 2015 р. № 1151

Однакова кількість проектів за другу половину березня та за квітень, свідчить про зниження результативності роботи регуляторних органів у сфері розробки нормативно-правових актів. Проте, порівняно з березнем, в квітні АРВ до більшості з проектів проведено за новою методикою. Лише в одному з 24 проектів проведено М-тест.

Співвідношення коефіцієнту описового заміщення кількісних показників та коефіцієнту повноти кількісної оцінки (1)

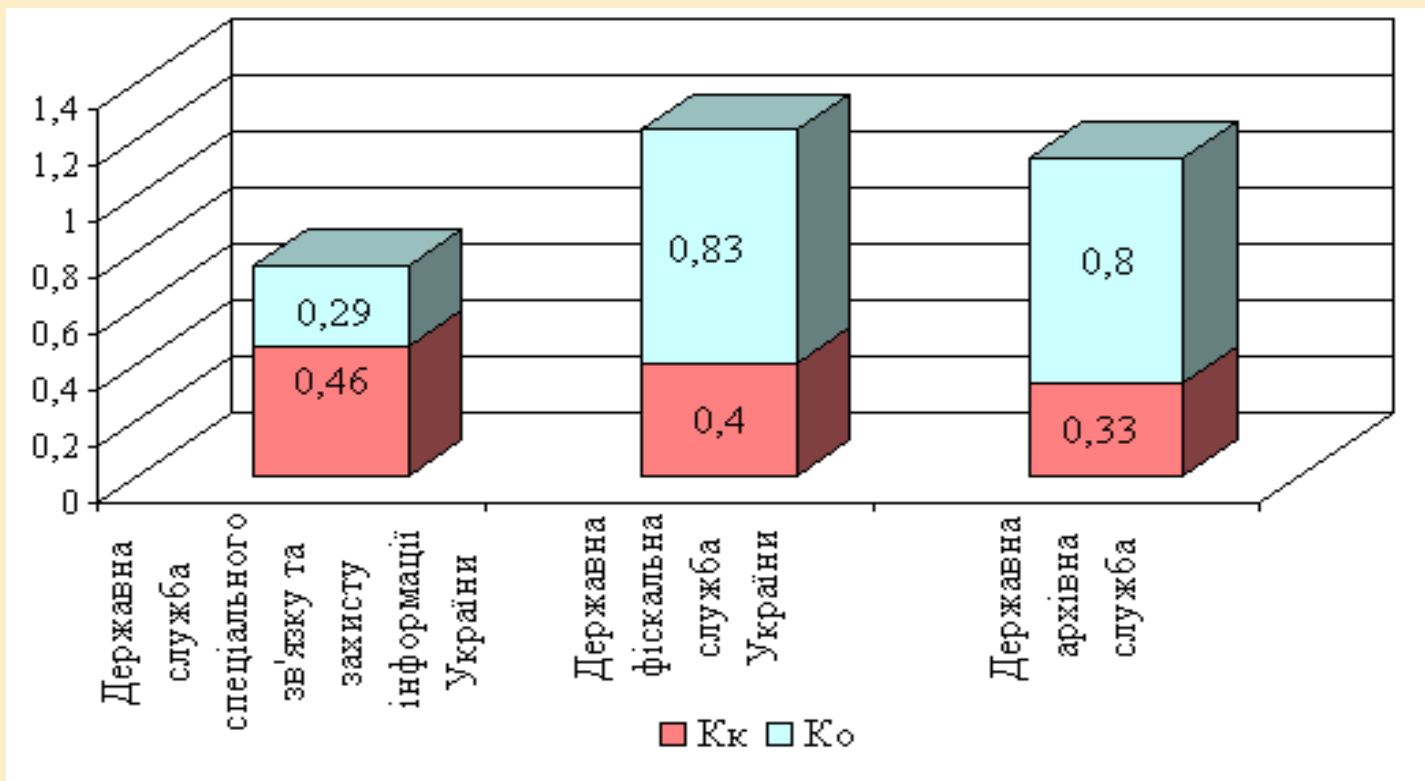
Згідно до діаграми, найгірші показники мають Міністерство соціальної політики України та Міністерство внутрішніх справ України, в яких АРВ до проектів нормативно-правових актів розроблені за старою методикою, що є порушенням діючого законодавства.

Найкращі показники в Міністерства регіонального розвитку та будівництва, Міністерства фінансів та Міністерства економічного розвитку і торгівлі. Якісна оцінка поведена майже в повній мірі, щодо кількісної – її показники є нижчими. За рівнем проведення кількісної оцінки можна виділити три групи: міністерства з низьким рівнем в яких $0 < K_k \leq 0,4$ (6 органи), міністерства з середнім рівнем, в яких $0,41 \leq K_k \leq 0,7$ (2 органи), міністерства з високим рівнем, в яких $0,71 < K_k \leq 1$.

Співвідношення коефіцієнту описового заміщення кількісних показників та коефіцієнту повноти кількісної оцінки (2)

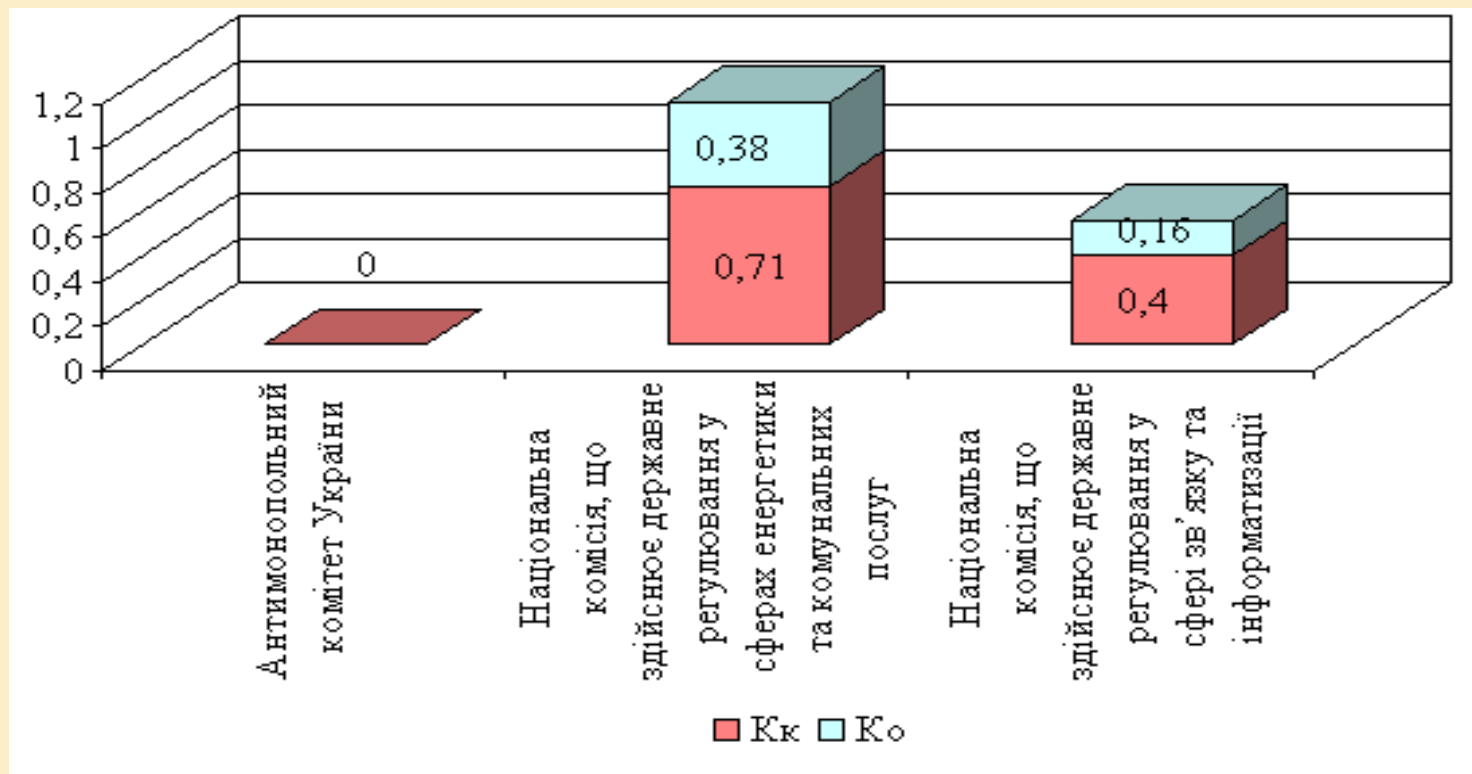
Згідно до діаграми, найнижчі показники коефіцієнту описового заміщення має Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, що свідчить про переважну більшість числових показників результативності. Позитивною характеристикою даної групи державних органів є наявність кількісної оцінки в усіх АРВ до проектів НПА.

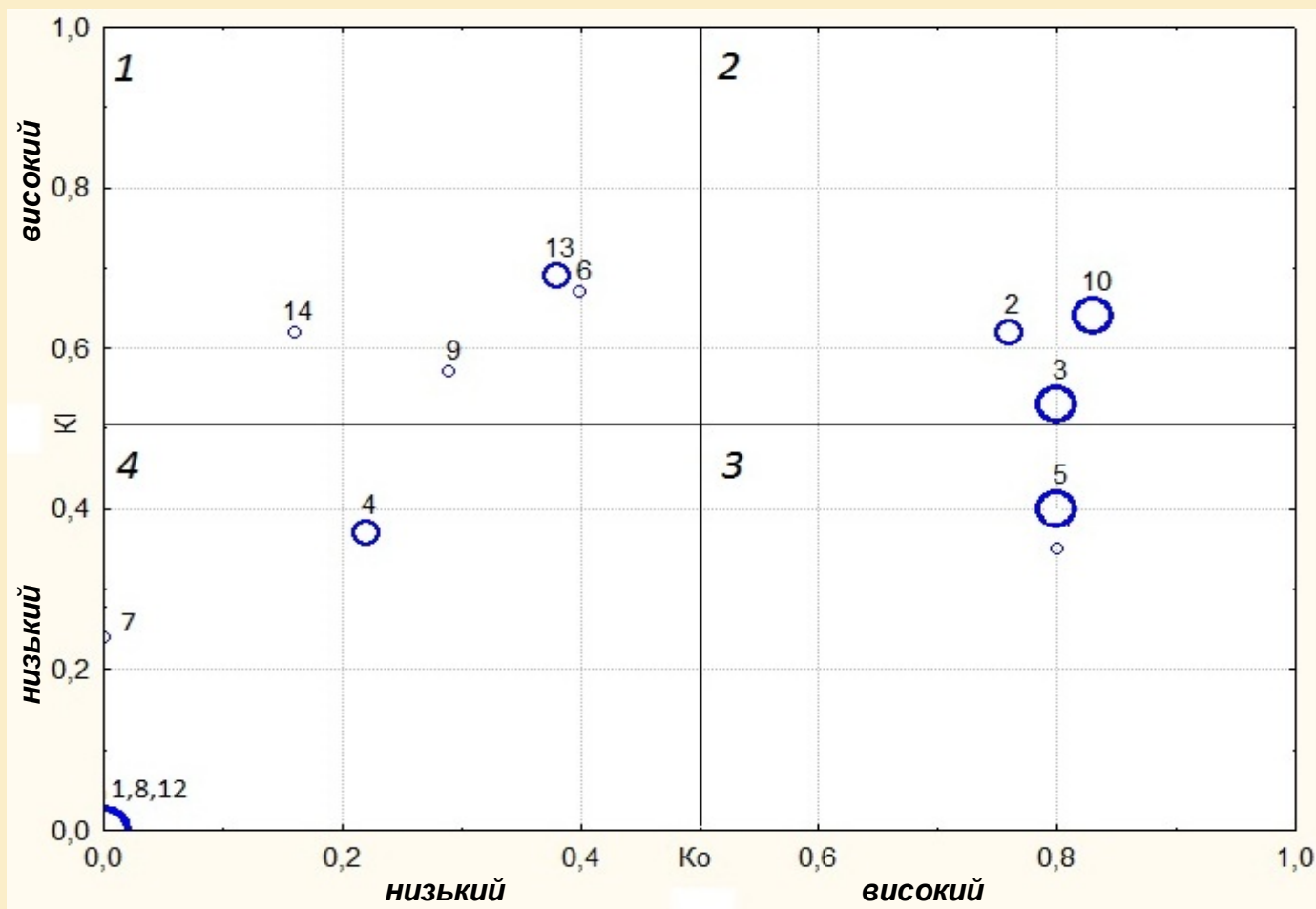
Позитивною характеристикою даної групи державних органів є наявність кількісної оцінки в усіх АРВ до проектів НПА. За рівнем проведення кількісної оцінки можна виділити три групи: служби з низьким рівнем в яких $0 < K_k \leq 0,4$ (2 служби), служби з середнім рівнем, в яких $0,41 \leq K_k \leq 0,7$ (1 служба), служби з високим рівнем, в яких $0,71 < K_k \leq 1$

Співвідношення коефіцієнту описового заміщення кількісних показників та коефіцієнту повноти кількісної оцінки (3)

Згідно до діаграми найгірші показники має Антимонопольний комітет України, в якому АРВ до проекту відсутній. В Національних комісіях з державного регулювання у сфері енергетики і комунальних послуг та Національній комісії з державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації можна виділити три групи: державні органи з низьким рівнем в яких $0 < K_k \leq 0,4$ (2 органи); з середнім рівнем, в яких $0,41 \leq K_k \leq 0,7$, комітети з високим рівнем, в яких $0,71 < K_k \leq 1$ (1 орган).

Розподіл державних органів за значеннями інтегрального показника та коефіцієнту описового заміщення кількісних показників

Згідно до результатів побудованої матриці можна зазначити, що **4 регуляторні органи** потрапили до найкращого 1 квадранту, що свідчить про високі позиції в рейтингу, сформованому за результатами ранжування. В цих 4 органах досить низькі показники Ко, тобто проведений аналіз є якісним та більшість кількісних показників мають числовий характер. Нульові значення інтегрального показника в 1,8 та 12 регуляторних органах обґрунтовані проведенням АРВ за старою методикою.

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної академії наук України
Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові
України**

під керівництвом:

заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи доктора економічних наук, професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

та першого заступника директора НІСД при Президентові України, чл.-корр. НАН України, доктора економічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України **О.С. Власюка**

за участю:

Старшого наукового співробітника, к.е.н., доцента **О.Ю. Іванової** та

аспірантів: **А. О. Удовенко, А. О. Сеніної, Ю.М. Малишко, Г.С. Севостьянової**